

Öppet brev till Turkiets president Abdullah Gül, regeringen Erdogan och den nyvalda riksdagens majoritetsgrupp, Rättvise- och utvecklingspartiet / Adalet ve Kalkinma Partisi (AKP).

Den dystra årsdagen av statskuppen i Turkiet 1980

Den nya riksdagen måste avlägsna allt som finns kvar av det militära styret för 27 år sedan.

Den 12 september inföll den 27:e årsdagen av militärens statskupp 1980. Trots en opinion från demokratiska krafter har de parlamentariska makthavarna under de gångna 27 åren hållit tyst om den illegala statskuppen. Grundlagen som militärjuntan genomdrev 1982 är fortfarande i kraft. Alla regeringar vi haft, har böjt sig för den militära hierarkins hot och utpressningar.

Riksdagsvalet den 22 juli i år erbjuder ett utomordentligt tillfälle att bli kvitt detta ok och att befria landet från kvarlevorna av det repressiva system som militären inrättade.

Ty för första gången i republiken Turkiets historia har militären, inbegripet deras politiska bundsförvanter, trots hoten, påtryckningarna, förhindren och utpressningarna, lidit ett avgörande nederlag.

Idag är Rättvise- och utvecklingspartiet (AKP), med ursprung i den islamistiska rörelsen, närapå den enda politiska makthavaren. Och detta isynnerhet sedan Abdullah Gül, den andra i ordningen, valts till republikens president. Det finns inga ursäkter längre vad gäller löftena om en verklig demokratisering, nu när vi står i farstun till den Europeiska unionen.

Och trots alla hinder som de icke-kurdiska partierna i den förra riksdagen vidtog, valdes 20 kurdiska riksdagsledamöter. De företräder som politisk grupp det Demokratiska samhällspartiet / Demokratik Toplum Partisi (DTP).

AKP-makthavarna – republikens president, enpartiregeringen och riksdagens majoritet – måste gripa denna historiska chans till en fredlig och hedersvärd lösning; en försonlig och solidarisk samlevnad med det kurdiska folket och med alla etniska och religiösa minoriteter i landet.

Arméns stabschefer har dock fortsatt att avge olagliga och provocerande uttalanden, trots utvecklingen mot en demokratisering. Det är en otillåten inblandning i samhällets sociala liv och politik.

Det är skälet till att den nya riksdagen omedelbart måste ogiltigförklara 1982 års grundlag, som militärjuntan pådyvlade samhället, och anta en ny grundlag som är värdig de universella och europeiska normerna.

En av de första åtgärderna man måste vidta i avmilitariseringen är att underställa stabscheferna landets försvarsminister och att Nationens säkerhetsråds / Milli güvenlik kurulu (MGK) och det Högsta militärförsvarets / Yüksek askeri savunma (YAS) extraordinarie makt avskaffas.

Ifall de militära cheferna fortsätter med sin inblandning och med sin utpressning måste de avsättas omedelbart

Statskuppens dystra bokslut

Idag den 12 september på den 27:e årsdagen av 1980 års statskupp måste vi, då kuppmaakarna trots sina brott fortfarande löper helskinnade och ostraffade, påminna om deras illdåd.

- Statskuppen den 12 september 1980 utgjorde den andra fasen i en militarisering som omfattande hela samhället. Den hade föregåtts av statskuppen den 12 mars 1971 då åtskilliga medborgerliga rättigheter och demokratiska institutioner avskaffades eller förintades genom ett aldrig tidigare skådat förtryck.
- Grundlagen som militärjuntan genomdrev 1982 avskaffade de sista rättigheterna från 1961 års

grundlag. Den underkänner det kurdiska folket alla dess rättigheter liksom de armeniska, assyriska och grekiska minoriteternas. Artiklarna 3, 4, 42 och 66 förutbestämmer det turkiska språkets och turkarnas etniska överlägsenhet och monopolställning. Artikel 4 förklarar att artikel 3 aldrig kan avskaffas och att självt ett förslag härom aldrig kan föreslås.

- Arméns kontroll över landets politiska, ekonomiska och sociala liv görs oantastlig med de företrädesrättigheter som grundlagen ger Nationens säkerhetsråd / Milli güvenlik kurulu (MGK).
- Under två års tid arresterades och torterades mer än 650 000 personer.
- Tusentals personer invalidiserades.
- 210 000 politiska rättegångar påbörjades inför militärdomstolar.
- 98 404 personer dömdes för sina åsikters skull.
- 21 764 personer dömdes till långa fängelsestraff.
- 6 353 dömdes under hot av dödsstraff.
- 50 personer dömdes till döden och avrättades.
- Många dömda avled i fängelserna till följd av den dåliga behandlingen eller under hungerstrejkerna mot den.
- Det öppnades akksamlingar mot 1 683 000 personer.
- 348 000 personer förvägrades utrikespass.
- Universiteten underställdes Rådet för högre undervisning / Yuksek öğretim kurulu (YÖK) och därmed den politiska makten.
- 15 509 personer blev med. lagen 1402 framtagna sina tjänster vid universiteten.
- 18 000 ämbetsmän, 2000 domare och åklagare, 4000 polisbefäl, 2000 officerare och 5 000 lärare tvingades begära avsked.
- Alla politiska partier upplöstes.
- Verksamheten för 23 667 föreningar stoppades.
- Pressen underställdes censur.
- 4 509 personer deporterades i enlighet med krigslagarna.
- 113 607 böcker brändes.
- 39 ton böcker, tidskrifter och tidningar tillintetgjordes i statliga pappersfabriker.
- 937 filmer förbjöds.
- 2 792 författare, översättare och journalister dömdes.
- Journalister och skribenter ådömdes fängelse på sammanlagt 3 315 år och 3 månader.

För en demokratisering som svarar mot de europeiska normerna

Trots en återgång till parlamentarism fortsätter skändningarna av människorättigheterna. Protesterande intellektuella liksom människorättigheternas försvarare hotas med rättegångar, fysiskt våld och död.

Även efter det senaste valet utsätts de nya kurdiska riksdagsledamöterna och borgmästarna i kurdiska städer för politiska rättegångar. Och för att omöjliggöra för dem att fullgöra sina uppdrag trakasseras de på alla möjliga sätt.

Därför uppmanar vi, i anledning av den 27:e årsdagen av statskuppen 1980, de civila makthavarna – såväl republikens president som regeringen – att avlägsna det som är kvar av den militära regimen genom att vidta åtgärder som;

1. att den nuvarande grundlagen ändras i sin helhet; att artiklarna 3, 4, 42 och 66, som stipulerar den turkiska etnisitetens och språkets överhöghet och ensamrätt, avlägsnas.
2. Att valsystemet med en riksdagsspärr på 10 procent, som har införts till nackdel för politiska partier med annan mening, såsom prokurdiska och vänster partier, måste i grunden ändras.
3. att de ansvariga för statskuppen ställs inför rätta för sina brott mot mänskligheten.
4. att militärernas inblandning i landets politiska, sociala och kulturella angelägenheter förbjuds och att de militärer som fortsätter sina hotelser och provokationer avsätts från sina poster.
5. att alla politiska fångar eller politiskt anklagade ges rätt till en allmän amnesti
6. att inte endast artikel 301 utan alla antidemokratiska artiklar i den turkiska brottsbalken och i antiterrorlagen och andra repressiva lagar avskaffas och att rättegångar mot journalister, författare, artister och lärare stoppas.
7. att det kurdiska folkets grundläggande rättigheter och de assyriska, armeniska och grekiska minoriteternas rättigheter erkänns utan några inskränkningar.
8. att folkmordet i början på 1900-talet på armenierna och assyrierna erkänns, under värdiga former, av den turkiska staten.
9. att varje inblandning av Ankara i de länders politiska och sociala affärer, som tar emot turkiska undersåtar stoppas.

Ifall makthavarna i AKP endast genomför skenbara reformer, såsom man gjort tidigare, och inte vidtar de grundläggande förändringar som summerats ovan, kan man för Turkiets del aldrig tala om en demokratisering på riktigt.

Bryssel den 12 september 2007

Vereniging van Democratische Armeniers in België / L'Association des Arméniens Démocrates de Belgique

Vereniging van Assyriërs in België / Les Associations des Assyriens de Belgique

Het Koerdisch Instituut te Brussel wzw / L'Institut Kurde de Bruxelles

De Stichting Info-Türk. / Fondation Info-Türk.

Uitpers (Bryssel) oktober 2007. Översättning Per-Erik Wentus